

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ВОДООХОРОННИХ ЗОН ТА ОБМЕЖЕНЬ

ЯРЕЦЬКА Ксенія Дмитрівна

*студентка 4-го курсу ОС Бакалавр
спеціальності «Геодезія і землеустрій»*

Науковий керівник

КОЛГАНОВА Ірина Григорівна

к.е.н., доцент кафедри

землевпорядного проєктування

Національний університет

біоресурсів і природокористування України,

м. Київ, Україна,

kolganova_i@nubip.edu.ua

Досить цікавим є закордонний досвід щодо використання прибережних захисних смуг. У світовій практиці немає єдиного підходу до формування спеціальних режимів використання прибережних територій. Зокрема, у Європейському Союзі з 2002 р. реалізуються Рекомендації щодо інтегрованого управління прибережними зонами (Integrated Coastal Zone Management), спільні норми щодо формування водоохоронних зон відсутні.

У Фінляндії централізована система управління водними ресурсами разом із широко розробленим законодавством становить основу для комплексного управління водогосподарською діяльністю та її плануванням. У 1983 р. в країні створено міністерство охорони навколишнього природного середовища, яке несе відповідальність за всі головні напрямки охорони довкілля. У 1987 р. у поправках до закону про водні ресурси (1962) підкреслена необхідність екологічних підходів щодо управління використанням поверхневих вод. Була прийнята національна цільова програма боротьби із забрудненням водних об'єктів і створено урядовий комітет для розробки комплексної системи фінансування діяльності з охорони довкілля [1].

У Фінляндії ці питання вирішуються на рівні муніципалітетів. Так, будівництво дозволяється не ближче 20 метрів від берега, але для саун зроблений виняток – їх можна будувати ближче.

В Латвії заборонене будівництво в межах 300 метрової берегової зони. В Литві формального обмеження немає, але всі водні джерела і шляхи знаходяться під охоронною держави, і будівництво там дозволено тільки за згодою державного керівництва.

У Швеції стандартна ширина водоохоронної зони 100-300 метрів від берегової лінії, однак місцева влада може розширювати та звужувати її. В межах зони заборонено не тільки нове будівництво, але й перебудова або земляні роботи.

В Іспанії Закон про водні ресурси, який набув чинності 1986 р.,

відображає загальну тенденцію ЄС до розширення концепції раціонального використання водних ресурсів.

Визнається, що юридичні положення, які регулюють адміністративну діяльність, сприяють поступовому впровадженню комплексного управління водними ресурсами. Провідними державними органами в цій сфері є Управління річковими басейнами та Національна рада з водних ресурсів. Рада – головний консультативний орган, в якому представлені автономні райони та управління річкових басейнів. Головні принципи закону про водні ресурси включені також до інструкцій управлінь річкових басейнів, які відповідають за розробку гідрологічних планів. Відповідно до закону про водні ресурси Національна рада з водних ресурсів зобов'язана надавати звіти про плани та проекти загального характеру, які можуть спричинити довготерміновий вплив на водні ресурси [2].

В Іспанії формально водоохоронних зон немає, але є вимога, що всі споруди, розміщені в 30 метровій зоні навколо водоймищ або берега моря, повинні бути обладнані автономною системою очищення стічних вод.

У Румунії водоохоронні зони існують навколо всіх водних джерел, при чому розмір зони залежить від розміру джерела і складає від 15 до 20 метрів. У Німеччині згідно з федеральним законом про воду всі джерела води й водні шляхи знаходяться під контролем федерального уряду, а тому будь-яка діяльність на берегах річок та озер можлива лише за спеціального дозволу відповідних органів влади [3].

Щодо Африки, то підземні води відіграють вирішальну роль для водопостачання, особливо у сільських районах. Захист цих ресурсів потребує комплексного підходу, починаючи з законодавчого регулювання та закінчуючи практичною реалізацією. Зонування захисту джерел води є ключовим інструментом для запобігання забрудненню. Цей метод базується на концепції часу руху та мінімальних безпечних відстаней до свердловин, що забезпечує достатній час для природного очищення води від забруднювачів.

Концепція часу руху та безпечної відстані є більш ефективною для біологічно розкладних забруднювачів. Для бактерій і вірусів рекомендовано 30-денний час руху та відстань 15-50 метрів. Відстань розраховується на основі закону Дарсі.

Зонування охорони передбачає поділ території навколо водного ресурсу на зони з різними рівнями захисту. Кожна зона має свої обмеження щодо землекористування, які стають більш жорсткими у напрямку до свердловини. Операційна зона гирла свердловини є найбільш охоронюваною.

Внутрішня захисна зона визначається часом, необхідним для переміщення забруднювачів у підземному середовищі. 50-денний час вважається достатнім для цієї зони. Зовнішня охоронна зона захищає водоносний горизонт від довгострокових забруднювачів. Для Південної Африки рекомендовано 500-денний час руху, але він може змінюватися залежно від потреб та вразливості водоносного горизонту.

Мінімальна безпечна відстань в Південній Африці становить від 15 до 50 метрів залежно від геологічних умов. У цій зоні не повинно бути жодної

діяльності, крім водозабору [4].

Список використаних джерел:

1. Основні засади управління якістю водних ресурсів та їхня охорона : навч. посібник / В. К. Хільчевський, М. Р. Забокрицька, Р. Л. Кравчинський, О. В. Чунарьов / за ред. В. К. Хільчевського – К. : ВПЦ "Київський університет", 2015. – 172 с.
2. Основні засади управління якістю водних ресурсів та їхня охорона : навч. посібник / В. К. Хільчевський, М. Р. Забокрицька, Р. Л. Кравчинський, О. В. Чунарьов / за ред. В. К. Хільчевського – К. : ВПЦ "Київський університет", 2015. – 172 с.
3. Покидько І., Мартин А. Нова концепція формування водоохоронних обмежень у використанні земель. Землевпорядний вісник. № 7. 2012. С. 34–40.
4. Protection of Borehole Water Quality in Sub-Saharan Africa using Minimum Safe Distances and Zonal Protection. Yasmin Rajkumar & Yongxin Xu. Water Resources Management An International Journal - Published for the European Water Resources Association (EWRA). ISSN 0920-4741 Water Resour Manage. DOI: 10.1007/s11269-011-9862-6

УДК 528.4:355.422(1-81)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«GEOPOINT»

6-7 березня 2025 року

**PROCEEDINGS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE**

«GEOPOINT»

6-7 March 2025

Тези опубліковано в авторській редакції

*Автори матеріалів
НЕСУТЬ ПОВНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ*

За точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей